

Dr. Farkas Éva

*Egyetemi docens, Felnőttképzési Intézet, Juhász Gyula Pedagógusképző Kar, Szegedi
Tudományegyetem
farkas.eva@freemail.hu*

Az egész életen át tartó tanulás jelentősége a társadalmi és területi különbségek csökkentésében

Kulcsszavak: *egész életen át tartó tanulás, társadalmi egyenlőtlenségek, regionális különbségek*

Az Európai Bizottság „EURÓPA 2020 Az intelligens, fenntartható és inkluzív növekedés stratégiája” című közleménye a tudásra és innovációra épülő gazdaság, valamint a szociális és területi kohézió erősítésének kulcsterületeként az oktatásban való részvételi arány növelését és az oktatás minőségének javítását jelöli meg. A magyar oktatási rendszer számtalan megoldatlan problémával küzd: az alapfokú oktatás színvonalának szórása szélsőségesen nagy, erős a szakképzésbe kerülők kontraszelekciója, a felsőoktatási intézmények között pedig kívánatos a minőség szelekció. A felnőttképzés helyzete sem irigylésre méltó. A magyar lakosságnak igen csekély része vesz részt felnőttkori képzési programokban. A kevésbé iskolázott csoportok esetében a részvételi arány elenyésző, vagyis a felnőttképzés inkább tovább erősíti, mintsem csökkentené az iskolarendszerű képzés folyamán rögzült egyenlőtlenségeket. Az oktatás hatékonyságbeli problémái a tanulók gyenge kompetencia szintjében, másrészt a munkaerőpiachoz való illeszkedési zavarban a magyar népesség alacsony foglalkoztatási rátájában manifesztálódik.

Az egész életen át tartó tanulás megoldást jelenthet a jelenlegi legfontosabb társadalmi-gazdasági problémákra, úgymint a versenyképesség, foglalkoztatottság, az esélyegyenlőség és az életminőség javítására. A lisszaboni célkitűzések megvalósításának ügyét nem vették elég komolyan ez európai országok kormányai, így a hazai kormányzat sem tett a tanulási folyamat teljes vertikumára vonatkozó átfogó intézkedéseket annak ellenére, hogy az egész életen át tartó tanulásnak komoly szerepe lenne a társadalmi és területi különbségek csökkentésében. Adataink azonban azt mutatják, hogy a társadalmi egyenlőtlenségek nőnek, a gazdasági fejlettség, a munkaerő-piaci folyamatok pedig regionálisan jelentős különbségeket mutatnak. Az EUROSTAT nemrég megjelent adatai szerint az ország leszakadó régiói (Észak-Alföld, Észak-Magyarország, Dél-Alföld, Dél-Dunántúl) az EU-27 20 legszegényebb régiója közé tartoznak. Statisztikai adataink egyértelműen bizonyítják azt is, hogy a társadalom iskolázottsága folyamatosan növekszik, ami viszont nem jár együtt a gazdasági fejlődés ütemének növekedésével.

A társadalmi és földrajzi egyenlőtlenségek felszámolásához fontos az oktatási és képzési rendszer szerepének megerősítése, ugyanakkor a közoktatás és szakképzés centralizálása, a felnőttképzési intézmények megyeszékhelyre való tömörülése nem ebbe az irányba mutat. A területi és társadalmi hátrányokkal sújtott népesség kompetenciáinak, tanulási képességének és munkaerő-piaci alkalmazkodó képességének növelése az erőforrások célzottabb koncentrációjával, a saját életterben létrejövő tanulóközpontok létrehozásával, a kulturális és közművelődési intézmények bevonásával, a nem formális és informális tanulási alkalmak fejlesztésével és támogatásával érhető el annak érdekében, hogy az egész életen át tanulás operatív cselekvések sorozata és ne egy neoliberális teória legyen.

Éva Farkas Ph.D

*Associate Professor, Institute of Vocational Higher Education, Juhász Gyula Teacher
Training Faculty, University of Szeged
farkas.eva@freemail.hu*

The significance of life-long learning in reducing social and regional differences

Key words: life-long learning, social inequalities, regional differences

The European Commission in its publication entitled “EUROPE 2000 Strategy for Intelligent, Sustainable and Inclusive Growth” indicated the increase of participation rate in education and the improvement of the quality of education as key areas in economies built on knowledge and innovation and in strengthening social and regional cohesion. The Hungarian educational system struggles with several unresolved problems: there are extreme differences in the quality of primary education, the students in vocational training are strongly counter-selected, and it is desirable to select institutions of higher education according to quality. There is also room for development in adult education. Only a very small percentage of the Hungarian population participate in training programmes for adults. Lesser educated groups hardly participate in such programmes; therefore adult education rather increases than decreases the inequalities that develop during the school system. The inefficiency-related problems of education are manifested in the low competence level of students, and also in problems related to adaptation to the labour market and the low employment rate of the Hungarian working-age population.

Life-long learning may be a solution the most important socio-economic problems at present since it may improve competitiveness, employment, equal opportunities and the quality of life in general. The Governments in the EU member states did not take seriously the implementation of the goals set in the Lisbon Treaty; therefore the Hungarian Government also did not take comprehensive measures for the entire process of education in spite of the fact that life-long learning could play a significant role in the reduction of social and regional differences. Our data however indicate that social inequalities are growing, and there are significant differences in the development level of the economy and in the labour market processes in different regions. According to data recently issued by EUROSTAT the depressed regions in Hungary such as the northern part of the Great Hungarian Plain, the region in northern Hungary, the southern part of the Great Hungarian Plain and southern Trans-Danubia are among the 20 poorest regions in EU 27. Our statistical data also clearly prove the fact that the educational level of the society is permanently growing, which, on the other hand, is not in line with the rate of economic growth.

In order to eliminate social and regional inequalities, it is important to strengthen the role of the educational and training system however in Hungary the centralisation of public education and vocational training and the fact that adult educational institutions are located in county capital cities does not seem to provide room for this development. In order to enhance the competences, learning capabilities and adaptability to the labour market of the population in socially and geographically depressed regions, the relevant sources must be focussed in a more targeted manner, learning centres must be created locally, and the local cultural and public educational institutions must be involved together with the development and support of non-formal and informal learning opportunities to make life-long learning a series of operational activities instead of letting it remain a neo-liberal theory.